

La democràcia cristiana valenciana, cara i creu

A diferència del Principat, on arribà per mà d'UDC ara fa 75 anys, la democràcia cristiana hagué d'esperar fins a ben entrada la dictadura per començar a moure's pel País Valencià.

El 1964 un grup d'universitaris celebrava l'acte de constitució de la UDPV.

Per motius diversos, la Unió Democràtica del País Valencià és la gran desconeguda de la política i la historiografia valencianes. Fins al punt que cada cert temps cal recordar a la societat –perquè es faça una idea de la importància que va tenir– que va ser el partit d'estricta obediència valenciana que més vots va obtenir en les primeres eleccions generals del 1977, tot i no aconseguir finalment representació.

Una formació, la UDPV, que va ser demòcratacristiana, més o menys nacionalista, de centreesquerra segons la va qualificar Vicent Ventura, però, sobretot, no socialista. Un partit sense cap tradició a l'esquena, que va obtenir, curiosament, més vots que el Partit Socialista del País Valencià en l'estrena democràtica.

Tal vegada, la importància qualitativa que durant els primers anys d'autogovern va arribar a tenir el socialisme al País Valencià va acabar desdibuixant el protagonisme de la DC indígena. Un fet que té la seua correlació en l'actual manca d'estudis històrics i polítics al voltant d'aquest fenomen i que Lluís Prats, historiador del Departament d'Història Contemporània de la Universitat de València, està corregint amb l'elaboració d'un treball d'investigació sobre la trajectòria d'aquest híbrid polític que va nàixer, més o menys, el 1964 a la Universitat de València, al caliu del Concili Vaticà II, i que va ser una de les peces clau dels últims anys de l'antifranquisme al País Valencià.

Per mà de Vicent Miquel i Diego i també de Rafael Ninyoles i Màrius Viadel, la UDPV va ser producte, fonamentalment, de la influència d'Unió Democràtica de Catalunya. No debades, la tradició demòcratacristiana, en terres valencianes, era una quimera, inexistent. Considerar, en aquest sentit, la Dreta Regional Valenciana de Luis Lucia, partit de dreta en actiu durant la Segona República, com una DC *avant-la-lettre* no seria més que una temeritat si tenim en compte que el catolicisme polític, a Espanya, no va ser demòcratic fins a ben entrats els anys seixanta.

El primer embrió. Siga com siga, va ser Eliseu Climent qui, en aquell 1964, va animar Miquel i Diego a visitar Miquel Coll i Alentorn. Coll estava de pas per València, invitat per Soriano i Bueso, antic militant d'Acció Nacionalista Valenciana, partit d'abans de guerra. Miquel i Diego ens explica, de primera mà, les ànsies que aleshores tenia la DC per ampliar, més enllà del País Basc amb el PNB i Catalunya amb UDC, els seus tentacles per Espanya. En certa manera, tot i que, per al règim franquista eren sediciosos, el fet de ser demòcratacristians els permetia tindre un marge que la resta de formacions clandestines no tenien, i això els donava joc. Des d'aquesta perspectiva, la creació d'UDPV, a imatge i semblança d'UDC, es va circumscriure a aquesta voluntat d'ampliar el marge d'actuació de la DC i, també, a la idea comuna que ambdues organitzacions tenien

respecte a la idea dels Països Catalans. Un respecte, tanmateix, que passava, segons Miquel i Diego, per no clavar-se on no tocava. És a dir, UDC no faria mai política al País Valencià i la UDPV mai no en faria a Catalunya.

Com ja hem assenyalat, aquell primer grup d'universitaris –Vicent Miquel i Diego, Rafael Ninyoles i Màrius Viadel– va ser l'embrió d'una Unió Democràtica del Poble Valencià que va celebrar, aquell 1964, el seu acte de constitució, diguem-ne que el seu primer congrés, a l'Ateneu Mercantil de València. Durant el transcurs del conclave, es va aprovar la declaració de principis de la UDPV. Lluís Prats, citant Agustí Colomer, explica que hi assistiren una cinquantena de persones. Entre d'altres, Robert Moròder i Joan Senent, valencianistes de la Segona República que se sumaren a aquell projecte des d'un primer moment.

L'acció de la UDPV, en aquells primers anys, va tenir com a objectiu una major presència del valencià a l'Església valenciana, que no era poca cosa, amb una campanya de signatures que va anar destinada al bisbe Olaechea. En aquesta línia de treball, cap a l'any 1966, la UDPV va organitzar el col·lectiu Amics de Joan XXIII, que va estar en funcionament durant un any. Aquesta experiència li va servir per col·laborar amb altres grups polítics, com el Partit Socialista Valencià i els comunistes. Van participar, fins i tot, en la campanya pel "no" en el referèndum del 1966 i en els diversos aplecs del país. Sense anar més lluny, la crida del darrer diumenge d'octubre del 1966 va anar a càrrec de Miquel i Diego, qui també va publicar una carta en contra del transvasament Tajo-Segura en *Cuadernos para el Dialogo*.

Temps difícils per a la política.

La UDPV va viure com tots els partits de l'època. Amb pocs efectius i un règim que no donava per a més. Fins i tot, els avatars personals de no pocs militants van acabar aguditzant les dificultats amb les quals es va trobar el projecte polític durant aquell final dels anys seixanta. Només la col·laboració amb el grup de Vicent Ruiz Monrabal va revifar la UDPV del seu estancament. Això va succeir a la primeria dels anys setanta. El de Monrabal era

El grup de Vicent Ruiz Monrabal (a la dreta, signant un llibre) va revifar la UDPV de l'estancament.

un grup apostòlic, amb una importància cabdal, tal com assenyala Miquel i Diego, que procedia de la Joventut d'Acció Catòlica i la Joventut Agrària Rural Catòlica, les mítiques JARC del pare Alba.

Certament, segons matisa Prats, el contacte entre el grup de Miquel i Diego i el de Monrabal havia estat present des de molt abans, però hi havia una distància evident per la qüestió nacional. Miquel i Diego, però, puntualitza que, al remat, les diferències no ho van ser tant. Fins i tot, es vanagloria del fet que els nacionalistes de la UDPV aconseguiren arrossegar cap a les seues tesis la gent procedent de les JARC, a diferència de la gent del PSPV, que es va integrar al PSOE i no va convèncer ningú.

Fet i fet, la gent de Ruiz Monrabal era un grup democratacristià ben organitzat, amb presència constant arreu del país, articulats al voltant de l'entitat Prolesa i esperonats per l'esperit post-conciliar. L'any 1972 es va produir la

unió dels dos grups en qüestió. Un moviment de convergència que es va ampliar, l'any 1974, amb l'entrada del grup giloblista de don Joaquim Maldonado Almenar, antic militant de la Dreta Regional Valenciana i prohombre de la ciutat, fundador de la borsa, president de l'Ateneu, etc. A final del 1974 tenia lloc el segon congrés de la Unió Democràtica del País Valencià.

Fixeu-vos que no parlem de Poble Valencià, com era el nom original de la formació, sinó de País Valencià. La insistència d'Ernest Sena i l'ambient favorable cap a aquesta accepció va forçar el canvi, compartit per Miquel i Diego. Aquest segon congrés va defensar el dret a l'autodeterminació dels valencians. Un aspecte, com bé assenyala Lluís Prats, que mai més no tornaria a aparèixer en les declaracions polítiques posteriors.

Són els anys, d'altra banda, en què la DC valenciana va obtenir el reconeixement intern i internacional que des de la seua creació havia perseguit. Els

anys en què la UDPV participava en la Taula Democràtica, any 1973. Els anys en què els senadors de la DC italiana visitaren València i les cooperatives d'Algemesí i Massanassa. Els anys en què la UDPV va organitzar, a Torrent, el segon encontre de l'Equip Espanyol de la DC, amb la presència, entre d'altres, d'Ajuriaguerra i Arzalluz, del PNB, de Gil Robles i de Ruiz Giménez, l'any 1975. En definitiva, els anys de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals, en què la UDPV va tenir el seu protagonisme.

La història és ben sabuda. El març del 1977, la UDPV va presentar davant de Govern Civil els papers per poder-se legalitzar. El seu secretari general, elegit en el tercer congrés, del 1976, era Vicent Ruiz Monrabal. El 15 de juny del 1977 van obtenir el 2,58% dels vots. És a dir, 47.512 vots. El fracàs va ser evident, però això ja és una altra història.

Salvador Giménez